

IN MEMORIAM PAUL H. STAHL (1925–2008)

Colectivul nostru anunță cu nemărginită durere și infinite regrete trecerea în neființă a ilustrului etno-sociolog francez, de origine română, Paul H. Stahl, personalitate proeminentă a vieții științifice naționale și internaționale, distins membru al Colegiului de Redacție al Revistei Române de Sociologie.

Absolvent în anul 1948 al Facultății de Filosofie (specialitatea principală sociologie), unde i-a avut ca profesori, printre alții, pe Dimitrie Gusti și pe Henri H. Stahl (tatăl său), P. H. Stahl și-a obținut diploma de licență chiar în anul în care autoritățile vremii au interzis sociologia ca știință. În perioada 1949–1952, a lucrat în calitate de cercetător științific la Centrul de Cercetări Psiho-Medico-Pedagogice al Ministerului Învățământului (din 1951 devenind director adjunct al acestei instituții), pentru ca ulterior, între anii 1953–1962, să se transfere la Institutul de Istoria Artei al Academiei Române, unde a activat, de asemenea, în calitate de cercetător științific. În anul 1963 a fost promovat ca șef al Secției de Etnologie, Folclor și Istoria Artei la Institutul de Studii Sud-Est Europene al Academiei Române. În 1968 și-a luat doctoratul în filosofie la Universitatea din București.

Începând din anul 1969, P. H. Stahl a ales să-și desfășoare activitatea științifică în Franța, unde a ocupat funcții de mare prestigiu, printre care aceea de profesor la Universitatea René Descartes (Sorbona–Paris) și, în paralel, director de studii la École de Hautes Études en Sciences Sociales (Paris) – „Direcțiile de studii”: *Etnologia Europei de sud-est și Antropologia juridică a Europei*. În 1970 a devenit membru al Laboratorului de Antropologie Socială din Paris. În anul 1986 i-a fost acordat prestigiosul premiu „Palme Académique”.

Dintre cursurile pe care le-a ținut la Paris, menționăm următoarele: *Introduction à l'ethnologie de l'Europe du sud-est* (1969–1970); *Les villages traditionnels*: (1) *Les structures sociales* (1971–1972); (2) *L'élevage*; (3) *L'habitat* (1972–1973); (4) *La vie magique et religieuse* (1973–1974). *La vendetta*: (1) *Fêtes paysannes et cérémonies seigneuriales* (1974–1976); *Éléments païens et hérétiques dans le folklore balkanique* (1976–1977); *Introduction à l'ethnologie de la romanité orientale* (1977–1980); *Structures sociales archaïques et systèmes de propriété – parallèles balkaniques et méditerranéens* (1981–1982); *Le sang; anthropologie sociale balkanique et européenne* (1982–1983); *Orthodoxie et société en Europe Orientale* (1983–1984); *Architecture paysanne européenne; maisons et églises* (1984–1985); *Introduction à l'ethnologie de l'Europe du sud-est și La vengeance (Balkans, Caucase, Italie, Corse, Ecosse)* – (1985–1988); „*Un si*

long voyage”; *études sur la mort en Europe* și *Histoire de la propriété primitive en Europe (1)* – (1988–1989); *Le mariage dans les sociétés européennes* și *Histoire de la propriété primitive en Europe (2)* – (1989–1990); *Introduction à l’étude de la romanité orientale; les Roumains et les Aroumains* și *Histoire de la propriété primitive en Europe (3)* – (1990–1991); *Anthropologie de l’espace* și *Les recueils de droit coutumier européen* (1991–1992); *Corps humain et structures sociales; exemples européens* și *Les structures pré-étatiques européennes* (1992–1993); *Orthodoxes, catholiques et musulmans en Europe Orientale* (1993–1994); *L’Europe; les structures du temps* (1994–1995); *L’Europe; le matériel et l’immatériel* (1995–1996).

P. H. Stahl a predat, de asemenea, în calitate de profesor invitat, cursuri la universitățile din Roma („La Sapienza” – cursul *Structuri sociale arhaice*), Padova (cursul *Probleme de religie populară*), Macerata (cursul *Proprietatea devălmașe europeană*).

În anul 1993 a fost ales ca membru corespondent al Academiei Române, iar în anul 1999 a fost numit director al Institutului de Studii Sud-Est Europene. În perioada decembrie–martie 2002 a ocupat funcția de director general al Muzeului Satului.

Laborioasa sa activitate didactică s-a desfășurat în paralel cu o bogată activitate practică, Paul H. Stahl efectuând numeroase studii și investigații de teren în țări europene precum Albania, Germania, Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, Danemarca, Elveția, Finlanda, Grecia, Italia, Jugoslavia, Norvegia, Polonia, România, Suedia, Turcia, Uniunea Sovietică, Ungaria și (în afara Europei) în Brazilia și Nepal.

Prin contribuțiile sale teoretice și practice de mare prestigiu, Paul H. Stahl a dobândit o recunoaștere internațională unanimă, dovedindu-se un demn continuator al tradițiilor științifice inaugurate de Școala Sociologică de la București și iluștrii ei reprezentanți.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Sorin M. Rădulescu
(Redactor-șef)

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ (PAUL H. STAHL)

1. *Arhitectura populară românească* (în colaborare cu Florea Stănculescu, Adrian Gheorghiu și Paul Petrescu), 5 volume, București, 1956–1959.
2. *Planurile caselor țărănești românești – Die Grundrisse der Rumänischen Bauernhäuser*, Sibiu, 1959.
3. *Folclorul și arta populară românească*, București, 1968.
- 3bis. *Locuința țaranului român*, București, 1959 (în colaborare cu Paul Petrescu – lucrare topită);
4. *Arta populară în RPR. Ceramica*, București, 1958 (în colaborare cu Barbu Slătineanu și Paul Petrescu – lucrare topită).

5. *Civilizația vechilor sate românești*, (în colaborare cu Henri H. Stahl), București, 1968.
  6. *Il sangue e la terra. Comunità di villaggio e comunità familiari nell'Europa del'1800*, Milano, 1977 (în colaborare cu Massimo Guidetti).
  7. *Le radici dell'Europa. Il dibattito ottocentesco su comunità di villaggio e familiari*, Milano; 1979 (în colaborare cu Massimo Guidetti).
  8. *Household, Village and Village Confederation in South – Eastern Europe*, Boulder și Columbia University, New York, 1986.
  9. *Histoire de la décapitation*, Paris, 1986.
  10. *Le radici di una valle alpina. Antropologia storica e sociale della Val Tartano*; Sondrio; 1995.
  11. *La Méditerranée. Propriété et structures sociales. XIXe et XXe siècles*, Paris, 1979. (sub direcția lui) *Name and Social Structure. Examples from Southeast Europe*, Boulder și Columbia University, 1998.
  12. *Familia și școala. București, 1949–1952, Contribuții la sociologia educației*, București, Editura Paideea, 2002.
  13. *Oameni și case de pe Valea Moldovei*, București, Editura Paideea, 2004.
- De asemenea, a editat la Paris colecțiile:
- (a) *Études et documents balkaniques et méditerranéennes* (din care au apărut vol. 1–30)
  - (b) *Études roumaines et aroumaines* (dintre care au apărut vol. 1–10)

